

BERGEN KOMMUNE

Ny opplæringslov

18.10.2024

NY OPPLÆRINGSLOV

- de viktigste endringene

BERGEN
KOMMUNE

Ny opplæringslov

- Erstatte loven fra 1998
- Mer presis, brukervennlig og fleksibel
- Modernisert og oppdatert språk
- Viderefører mye
- Endringer, justeringer og presiseringer

Hovedlinjene består

Rett og plikt til grunnskoleopplæring

Innhold i opplæringen – læreplanverket

Lærerne – krav til relevant kompetanse

Et sikkerhetsnett for elever med særlige behov

Rett til et trygt og godt skolemiljø

Kommunenes ansvar for opplæringen

Staten skal føre tilsyn med kommunene

Ny struktur i loven

Første del – innledende bestemmelser (kap. 1)

Andre del – grunnskoleopplæring (kap. 2-4)

Tredje del – videregående opplæring (kap. 5-9)

Fjerde del – felles for grunnskole og videregående opplæring (kap. 10-17)

Femte del – forberedende og videregående opplæring for voksne (kap. 18-21)

Sjette del – privat opplæring, godkjenningsordninger og privatistordninger (kap. 22 og 23)

Sjuende del – diverse regler (kap. 24-29)

Åttende del – sluttregler (kap. 30)

Ny struktur i loven

Første del – innledende bestemmelser (kap. 1)

Andre del – grunnskoleopplæring (kap. 2-4)

Tredje del – videregående opplæring (kap. 5-9)

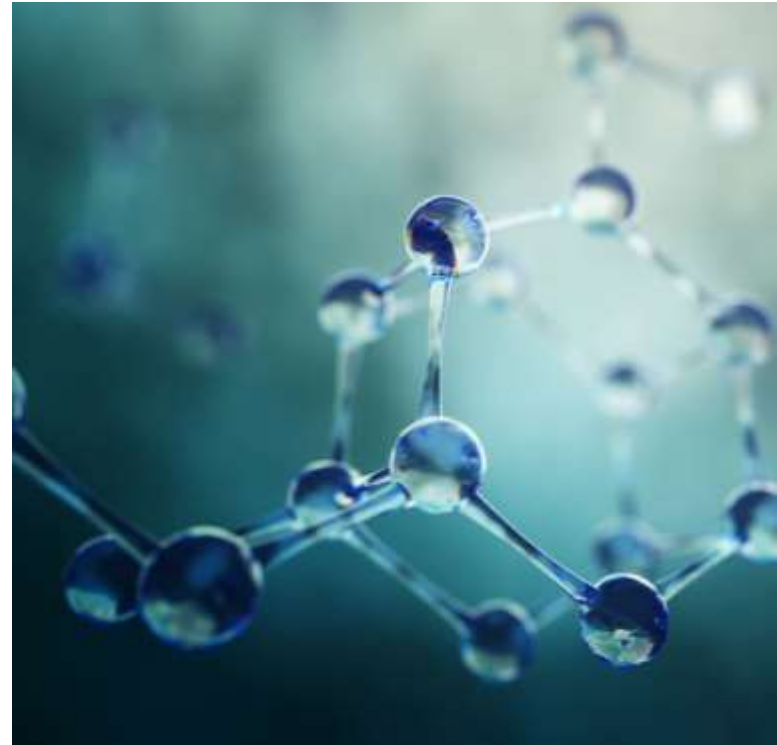
Fjerde del – felles for grunnskole og videregående opplæring (kap. 10-17)

Femte del – forberedende og videregående opplæring for voksne (kap. 18-21)

Sjette del – privat opplæring, godkjenningsordninger og privatistordninger (kap. 22 og 23)

Sjuende del – diverse regler (kap. 24-29)

Åttende del – sluttregler (kap. 30)

Hva er nytt i ny lov?

Noen endringer i ord og begrep

BERGEN
KOMMUNE

Ord og begrep i dagens lov	Ord og begrep i ny lov
Spesialundervisning	Individuelt tilrettelagt opplæring, Personlig assistanse og Fysisk tilrettelegging
Tidlig innsats	Intensiv opplæring
Særskilt norskopplæring	Forsterket opplæring i norsk
Grunnskoleopplæring for voksne	Forberedende opplæring for voksne
Ordensreglement	Skoleregler
Skjerpet aktivitetsplikt	Skjerpet plikt til å melde fra
Varsle	Melde fra

REPUBLIQUE
FRA NÇAISE

Første del – innledende bestemmelser (kap. 1)

- Formålet med loven – og formålet med opplæringen
- Uendret formålsparagraf (§ 1–3)
- Økt fleksibilitet i fag- og timefordelingen
  - Kommunene kan flytte inntil ti prosent av timene i hvert fag til andre fag, eller til tverrfaglige aktiviteter. (§ 1–6)
    - Tidligere fem prosent

Andre del – grunnskoleopplæring (kap. 2-4)

- Kap. 2: Rett og plikt til grunnskoleopplæring
- Kap. 3: Valg av skriftspråk – særskilte språkrettigheter
- Kap 4. Skyss, leksehjelp, SFO, skoletur og overgang barnehage – skole

Elevpermisjon

- «Kommunen kan gi ein elev permisjon frå skolen dersom eleven får ei opplæring som samla sett er forsvarleg. Kommunen gir forskrift om permisjon frå skolen.»

Rett til å gå på en skole i nærmiljøet

«Elevane har rett til å gå på ein skole i nærmiljøet. Kommunen kan gi forskrift om skolekrinsar.

Ved tildeling av skoleplass og fastsetjing av forskrift om skolekrinsar skal kommunen leggje særleg vekt på kva skole som ligg nærast heimen.

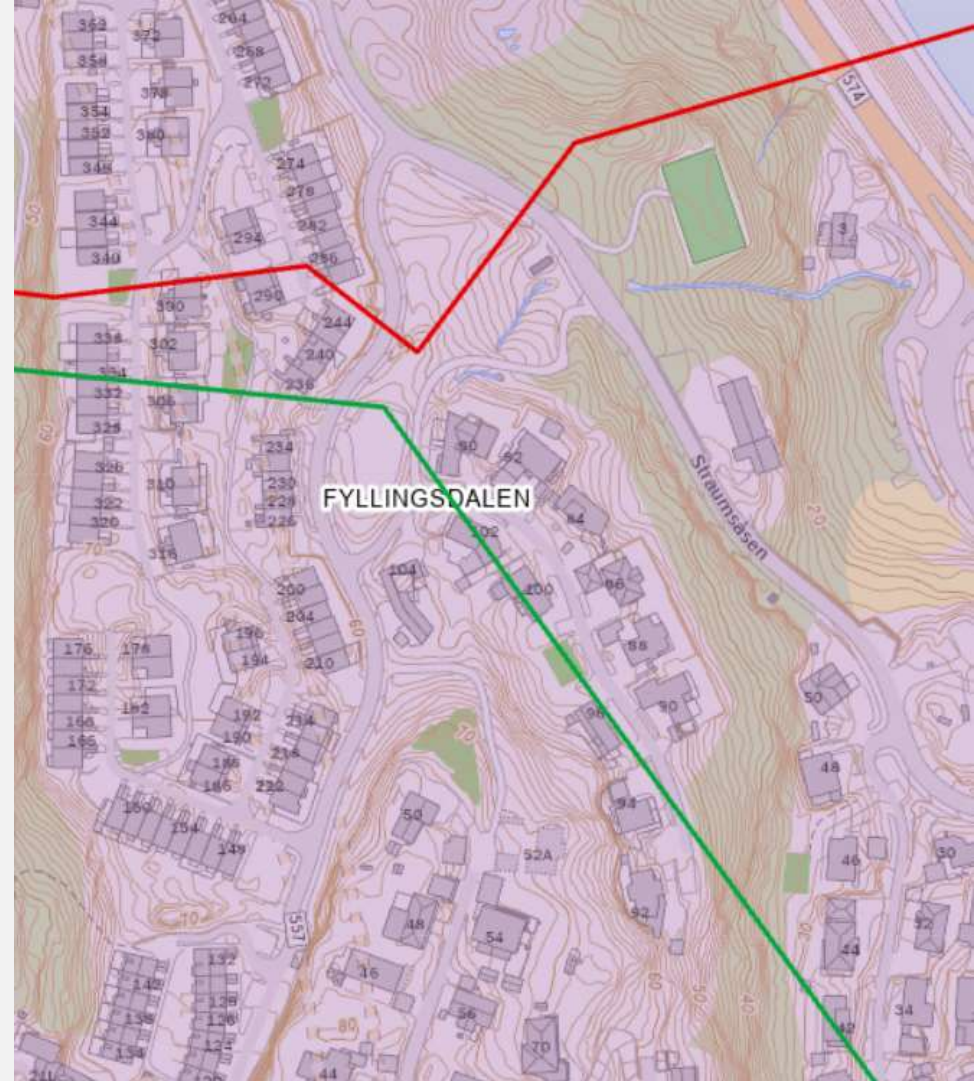
Kommunen kan også ta omsyn til topografi, trafikktilhøve og kapasiteten på skolane, og at barn i same nabolag skal få gå på same skole».

Forskrift om skolekretsgrenser

- Geografisk avstand
- Topografi
- Trafikkforhold
- Kapasitet
- Barn i samme nabolag på samme skole

Fjerde del – fellesregler gso og vgo (kap. 10-17)

- Kapittel 10: Det beste for eleven, medverknad, skoledemokrati, foreldresamarbeid, skolereglar og plikt til å delta
- Kapittel 11: Tilpassa opplæring og individuell tilrettelegging
- Kapittel 12: Skolemiljøet
- Kapittel 13: Ordenstiltak og skadeførebygging m.m.
- Kapittel 14: Organiseringa av opplæringa og reglar for livssynsopplæringa
- Kapittel 15: Opplæringssspråk, læremiddel og skolebibliotek
- Kapittel 16: Rådgiving
- Kapittel 17: Personalet i skolen, skolefagleg kompetanse og kvalitetsutvikling

REPUBLIQUE
FRA NÇAISE

Medvirkning – kap 10

- Lovfesting av elevens beste
- Lovfesting av retten til medvirkning
- Skoledemokrati

Skoledemokrati

- Elevene og foreldrene skal få være med på å planleggje, gjennomføre og vurdere skolens virksomhet
  - arbeidet med skolemiljøet
  - kvalitetsutvikling av opplæringen
  - fastsette skoleregler
- Legge til rette for at alle elevene skal kunne ytre seg – oppmuntre dem til å delta i skoledemokratiet
- Elevråd valgt av elevene
  - ...men elevene kan velge å organisere seg på annen måte
- Kommunen kan bestemme hva slags brukerorgan skolene skal ha

Elevenes plikt til å delta – kommunens oppfølgingsplikt

- Plikt for kommunen til å følge opp elever som har fravær fra opplæringen
  - (§ 10–6 første avsnitt)
- Elevene kan pålegges lekser...
- ... men det må tas hensyn til at elever har rett til hvile og fritid
  - (§ 10-6 andre avsnitt)

REPUBLIQUE
FRA NÇAISE

Kapittel 11

Om tilpasset opplæring og individuell tilrettelegging

- I all hovedsak en videreføring av dagens regler
- Ny struktur og nye begreper
- Mer brukervennlig
– flere presiseringer og forenklinger

Opplæringsloven kapittel 11

Tilpassa opplæring og individuell tilrettelegging

Tilpasset opplæring

- § 11-1 Tilpassa opplæring
- § 11-2 Tilfredsstillande utbytte av opplæringa
- § 11-3 Intensiv opplæring på 1. til 4. trinn

Individuell tilrettelegging

- § 11-4 Personleg assistanse
- § 11-5 Fysisk tilrettelegging og tekniske hjelpemiddel
- § 11-6 Individuelt tilrettelagd opplæring

Saksbehandling

- § 11-7 Vedtak om individuelt tilrettelagd opplæring og krav om sakkunnig vurdering
- § 11-8 Kva den sakkunnige vurderinga skal innehalde
- § 11-9 Kompetansekrav for den som skal gi individuelt tilrettelagd opplæring
- § 11-10 Individuell opplæringsplan
- § 11-11 Årleg evaluering av utbyttet av den individuelt tilrettelagde opplæringa

§ 11-12 Alternativ og supplerande kommunikasjon (ASK)

§ 11-13 Pedagogisk-psykologisk teneste

§ 11-14 Læremiddel for individuelt tilrettelagd opplæring

Tilpasset opplæring § 11-1

- Viderefører tidligere lov
- Presiserer innholdet
- Skjønnsmessig, pedagogisk-faglig vurdering

Ny oppl. § 11-1 Tilpassa opplæring

Kommunen [...] skal sørge for at opplæringa er tilpassa, det vil seie at elevane får eit tilfredsstillande utbytte av opplæringa uavhengig av føresetnader, og at alle skal få utnytta og utvikla evnene sine. [...]

Tilfredsstillende utbytte av opplæringen § 11-2

- Viderefører i hovedsak pliktene til skolen:
  - Lærere skal følge med på utviklingen til elevene
  - Melde fra til rektor ved tvil
  - Skolen må vurdere:
    - Behov for tiltak innenfor ordinær opplæring?
    - Behov for individuell tilrettelegging?
  - Støtte fra PP-tjenesten

§ 11-2 Tilfredsstillende utbytte av opplæringa

Kommunen og fylkeskommunen skal sørge for at lærarane følgjer med på utviklinga til elevane og melder frå til rektor dersom det er tvil om at ein elev har tilfredsstillende utbytte av opplæringa. Om det må til, skal skolen setje i verk eigna tiltak, jf. §§ 11-1 og 11-3.

Skolen skal vurdere om tiltaka er nok til å gi eleven eit tilfredsstillende utbytte av opplæringa, eller om eleven kan trenge individuell tilrettelegging etter reglane i §§ 11-4, 11-5 og 11-6.

Intensiv opplæring på 1. til 4. trinn § 11–3

- Viderefører tidligere lov
- Nytt begrep – fra «tidlig innsats» til «intensiv opplæring»
- Grunnleggende ferdighetene lesing, skriving og regning

Ny oppl. § 11-3 Intensiv opplæring på 1. til 4. trinn

På 1. til 4. trinn skal kommunen sørge for at elevar som står i fare for ikkje å ha forventa progresjon i lesing, skriving eller rekning, raskt får eigna intensiv opplæring. Dersom det er best for eleven, kan den intensive opplæringa i ein kort periode givast som eineundervisning.

Retten til spesialundervisning blir tre ulike rettigheter

Personlig assistanse

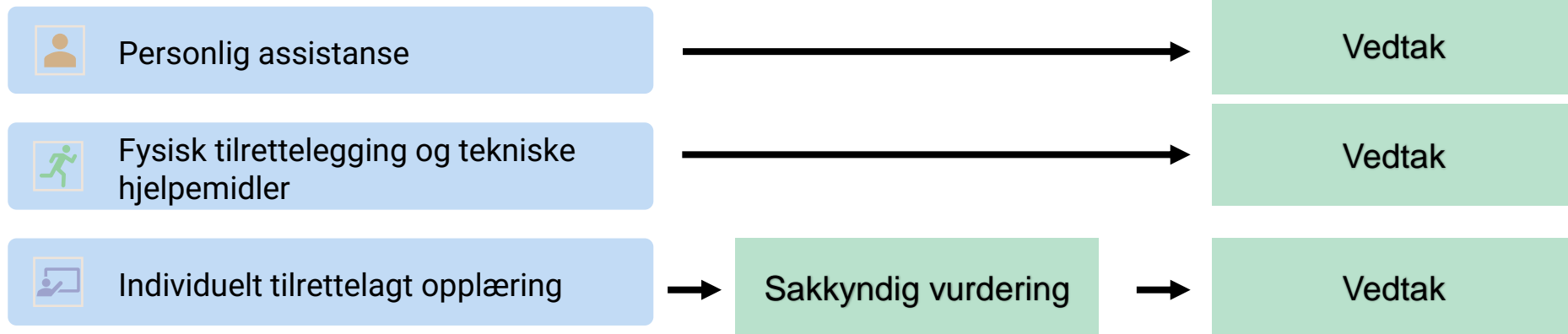
Fysisk tilrettelegging og tekniske hjelpemidler

Individuelt tilrettelagt opplæring

Individuell tilrettelegging

Individuell tilrettelagt opplæring – § 11–6

§ 11-6 Individuelt tilrettelagd opplæring

Elevar har rett til individuelt tilrettelagd opplæring dersom dei treng det for å få tilfredsstillande utbytte av opplæringa.

I vurderinga av kva for opplæringstilbod som skal givast, skal det særleg leggjast vekt på utviklingsutsiktene til eleven.

Opplæringstilbodet skal utformast slik at det samla kan gi eleven tilfredsstillande utbytte av opplæringa samanlikna med andre elevar og i tråd med dei opplæringsmåla som er realistiske for eleven

Personlig assistanse § 11-4

- Praktisk hjelp og bistand fra en person som kan følge med og hjelpe eleven i skolehverdagen
- Grense mot personlig assistanse etter helse- og omsorgstjenesteloven?
- Assistansen kan variere i omfang og oppgaver

§ 11-4 Personleg assistanse

Elevar har rett til den personlege assistansen dei treng for å kunne delta i opplæringa og få tilfredsillande utbytte av ho

Fysisk tilrettelegging og tekniske hjelpemiddel - § 11-5

Rett til fysisk tilrettelegging og tekniske hjelpemiddel - § 11–5

- Vilkår: Behov for tilrettelegging av arbeidsplassen eller klasserommet for å få tilfredsstillende utbytte av opplæringen
  - Se også retten til fysisk tilrettelegging i kap. 12 om skolemiljø.
- Eksempler:
  - Tekniske hjelpemiddel
  - Inventar
  - Teknisk utstyr og programvare
  - Nødvendig opplæring for at eleven skal kunne bruke utstyret.

§ 11-5.Fysisk tilrettelegging og tekniske hjelpemiddel

Elevar har rett til dei tekniske hjelpemidla og den fysiske tilrettelegginga dei treng for å kunne delta i opplæringa og få tilfredsstillande utbytte av ho. Elevane har også rett til nødvendig opplæring i bruk av slikt utstyr.

Elevar som er blinde eller sterkt svaksynte, har rett til nødvendig opplæring i mobilitet slik at dei kan komme seg til og frå skolen og ta seg fram på skolen og i heimemiljøet

Mobilitetsopplæring

- Videreføring, men fjerner kravet til sakkyndig vurdering
- Vilkår: «blind eller sterkt svaksynt».
- Hva:
  - Ta seg fram mellom hjemmet og skolen
  - Ta seg rundt på skoleområdet og i hjemmemiljøet

§ 11-5.Fysisk tilrettelegging og tekniske hjelpemiddel

Elevar har rett til dei tekniske hjelpemidla og den fysiske tilrettelegginga dei treng for å kunne delta i opplæringa og få tilfredsstillande utbytte av ho. Elevane har også rett til nødvendig opplæring i bruk av slikt utstyr.

Elevar som er blinde eller sterkt svaksynte, har rett til nødvendig opplæring i mobilitet slik at dei kan komme seg til og frå skolen og ta seg fram på skolen og i heimemiljøet

Pedagogisk-psykologisk teneste

§ 11–13

- Samme hovedoppgave og målgruppe
- Ikke lenger krav om sakkyndig vurdering før vedtak
  - om opplæring i og på tegnspråk
  - punktskrift og opplæring i bruk av tekniske hjelpemidler og mobilitet
  - personlig assistanse
  - fysisk tilrettelegging og tekniske hjelpemidler
- Vri ressursbruken mot oppgaver knyttet til systematisk og forebyggende arbeid

§ 11-13 Pedagogisk-psykologisk teneste
Kommunen og fylkeskommunen skal ha ei pedagogisk-psykologisk teneste

Den pedagogisk-psykologiske tenesta skal samarbeide med og støtte skolane i det førebyggjande arbeidet for å gi eit inkluderande opplæringstilbod til elevar som kan ha behov for tilrettelegging av opplæringa. Tenesta skal

- a. støtte og rettleie skolane i å greie ut behov for tilrettelegging av opplæringa og i å setje inn tiltak så tidleg som mogleg når det trengst
- b. hjelpe til med kompetanseutvikling og organisasjonsutvikling slik at opplæringstilbodet blir så inkluderande og godt tilrettelagt som mogleg

Der lova eller forskrift til lova krev sakkunnig vurdering, er det den pedagogisk-psykologiske tenesta som skal utarbeide vurderinga

Departementet kan gi forskrift om i kva andre tilfelle den pedagogisk-psykologiske tenesta skal utarbeide sakkunnige vurderingar.

Skolemiljøet til elevene

- Kapittel 12 i ny opplæringslov

Dagens kapittel 9 A er blitt til **kapittel 12**

- I hovedsak en videreføring av dagens regler
- Enkelte språklige og strukturelle justeringer
- Innført en terskel for å melde fra til skoleeier ved mistanke om krenkelses fra en som arbeider på skolen
- Endring av hvilke delplikter Statsforvalteren skal vurdere i sin håndheving av aktivitetsplikten

Ny § 12-2

«Alle elevar har rett til eit trygt og godt skolemiljø som fremjar helse, **inkludering**, trivsel og læring.»

§ 12-6: Statsforvalterens håndheving i enkeltsaker

- Ny lov viderefører håndhevingsordningen til statsforvalteren
- Innsnevring av hvilke delplikter statsforvalteren skal vurdere

Tidligere § 9 A-6

«Statsforvaltaren skal avgjere om aktivitetsplikta etter §§ 9 A-4 og 9 A-5 er oppfylt.»

Ny § 12-6

«Statsforvaltaren skal avgjere om plikta til å rette opp situasjonen med eigna tiltak etter § 12-4 andre ledd og plikta til å lage ein skriftleg plan etter § 12-4 tredje ledd er oppfylt.»

§ 12-6: Statsforvalterens håndheving i enkeltsaker

- Statsforvalteren kan pålegge kommunen eller fylkeskommunen å rette forholdet
- Unntaksvis kan statsforvalteren vedta *konkrete tiltak*:
  - hvis «saka elles vil bli unødig forseinka»
  - «grunn til å tru at kommunen eller fylkeskommunen ikkje kjem til å rette forholdet.»

Tidligere § 9 A-6

«Kjem statsforvaltaren til at skolen ikkje har oppfylt aktivitetsplikta etter §§ 9 A-4 og 9 A-5, kan statsforvaltaren vedta kva skolen skal gjere for å sørge for at eleven får eit trygt og godt skolemiljø. Det skal setjast ein frist for gjennomføringa av vedtaket, og statsforvaltaren skal følgje opp saka. Statsforvaltaren kan vedta reaksjonar etter skolen sitt ordensreglement, jf. § 9 A-10, eller at ein elev skal byte skole, jf. § 9 A-12.»

Ny § 12-6 fjerde ledd

«Kjem statsforvaltaren til at skolen ikkje har oppfylt **plikta til setje inn eigna tiltak etter § 12-4 andre ledd eller plikta til å lage ein skriftleg plan etter § 12-4 tredje ledd**, kan statsforvaltaren **påleggje** kommunen eller fylkeskommunen å rette forholdet. Dersom saka elles vil bli **unødig forseinka**, eller dersom det er grunn til å tru at kommunen eller fylkeskommunen **ikkje kjem til å rette forholdet**, kan statsforvaltaren **vedta kva skolen skal gjere** for at eleven skal få eit trygt og godt skolemiljø. Statsforvaltaren kan vedta reaksjonar etter skolereglane, jf. § 10-7, eller vedta at ein elev skal byte skole, jf. § 13-2. »

Nye bestemmelser om fysisk inngripen

Lærere skal få større mulighet til å gripe inn fysisk mot elever

Kunnskapsminister Kari Nessa Nordtun og regjeringen vil at lærere skal kunne gripe inn mot elever som sjikanerer verbalt og ødelegger undervisningen.

 Trond Lyd
Journalist

 Kari Nessa Nordtun
Journalist

Regjeringen vil lovfeste at lærere kan gripe inn fysisk

Lærere skal fysisk kunne fore en elev ut av klasserommet ved verbal trakassering, vold og ordensforstyrrelse.

Lovforslag om bruk av fysisk inngripen for å avverge skade

- § 13–4:
- Krav om kontinuerlig og systematisk arbeid for at det ikke skal oppstå situasjoner der tilsette må gripe inn fysisk mot elever.

§ 13–4 om fysiske inngrep for å avverje skade m.m.

Tilsette kan, når andre tiltak ikkje er tilstrekkelege, gripe inn fysisk mot elevar for å avverje at ein elev

- a. krenkjer ein person fysisk eller utsett seg sjølv for fysisk fare
- b. skader eigedom
- c. viser ei åtferd som er sterkt fornedrande for eleven sjølv

Det fysiske inngrepet kan ikkje gå lenger enn nødvendig, og det skal stå i eit rimeleg forhold til dei interessene som skal varetakast

Handlingar som er allment aksepterte i samhandling mellom vaksne og barn som dei har omsorg for, skal ikkje reknast som fysiske inngrep etter paragrafen her.

§ 13–5 om meldeplikt og dokumentasjon

Ein tilsett som har nytta fysiske inngrep etter § 13–4, skal melde frå om det til rektor. Rektor skal melde frå til foreldra til eleven. Dersom det er nytta fysiske inngrep mot den same eleven fleire gonger, eller inngrepet er særleg alvorleg, skal rektor melde frå til kommunen [...]

Skolen skal dokumentere alle fysiske inngrep med ei kort omtale av hendinga, inngrepet som vart gjort, og eleven sitt syn på saka.

REPUBLIQUE
FRA NÇAISE

Andre endringer

Kvalifikasjonskrav for tilsetting i lærerstilling

- Kvalifikasjonskrav:
Fra «relevant fagleg og pedagogisk kompetanse» til «relevant *lærerutdanning*»
- Fortsatt adgang til vilkårsansettelse og midlertidig ansettelse når det ikke er kvalifiserte søkere

Bruk av anna personale i opplæringa enn dei som er tilsett i lærarstilling (§ 17-6)

- «Anna personale enn dei som er tilsett i lærarstilling, kan hjelpe til i opplæringa, men skal ikkje ha ansvaret for opplæringa. Kommunen og fylkeskommunen skal sørge for at slikt personale får nødvendig rettleiing av ein som er tilsett i lærarstilling».

REPUBLIQUE
FRANÇAISE

Nytt om språk

- Ti elever ønsker annen målform
– gjelder også ungdomsskoleelever
  - (§ 3–1)
- Skolen skal bruke skriveprogram som støtter både bokmål og nynorsk, og som følger offisiell rettskriving
  - (§ 15–14)

Økonomiske og administrative konsekvenser?

BERGEN
KOMMUNE

Kommunale forskrifter

- Skolekretsgrenser
- Skoleregler og elevdemokrati
- Elevpermisjon
- Skolefritidsordning
- Skolerute
- Hovedmål
- Flytting av inntil 10 % av fag

